

Orgaan van de „Vereniging Vrienden van de Zaanse Schans”

Redactie: Parkstraat 44, Zaandam

Administratie: Jan Bestevaerstraat 2, Koog aan de Zaan

Verschijnt 3-maandelijks

Juni 1973 No. 46

Verslag Stichting Zaanse Schans

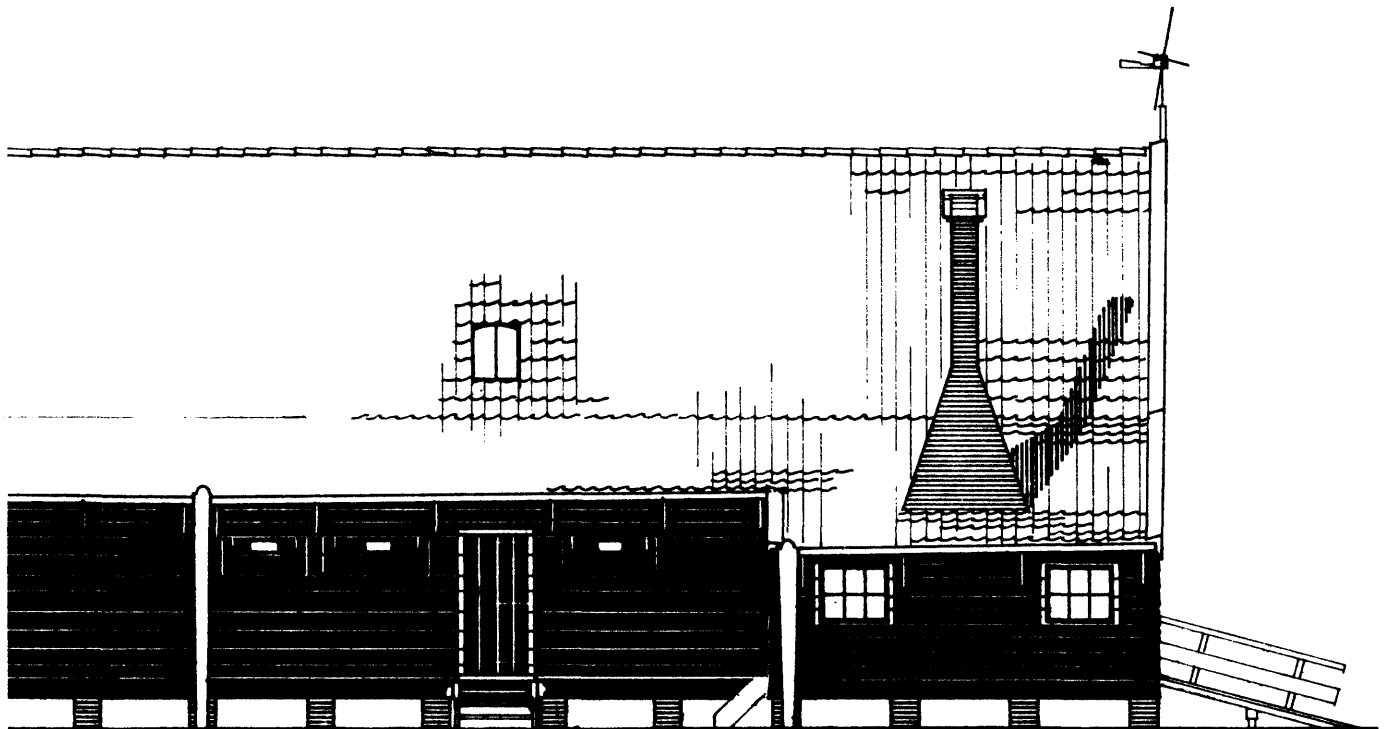
Het jaar 1972 was voor de Zaanse Schans wel haast zo belangrijk als het jaar 1966, het jaar waarin het restaurant „De Walvis” in gebruik werd gesteld.

In 1972 kwam namelijk de gehele afronding van het stratenplan van de eigenlijke Zaanse Schans gereed met bijbehorende overtuinen, bruggetjes, een glop en de in stijl aangepaste straatverlichting etc.

Het was verantwoord en gewenst om aan dit stratenplan

zoveel aandacht te besteden omdat in 1972 alle geplande restauratiewerken voor het eigenlijke buurtje — op twee na — gereedkwamen.

Die laatste twee zullen eerst in de loop van de komende jaren worden aangepakt. De eerstkomende tijd zullen geld en energie gericht worden op de uitvoering van plannen rond en bij het nieuwe, ten oosten van de Zaanse Schans gelegen parkeerterrein.

Detail van het pakhuis „De Lelie”

De restauratiewerken, die in 1972 gereedkwamen, betekenden een zeer waardevolle aanwinst voor de Schans. Enerzijds omdat deze objecten een aanvulling waren in de schakering van panden uit het Zaanse verleden, maar anderzijds ook omdat twee van de drie na het gereedkomen direct opengesteld werden voor het publiek.

Begin juni 1972 was het gereedkomen van deze panden gepland. En dit maal was de keuze van de aannemers ook zo, dat aan die oplevering voldaan kon worden.

Omdat die zekerheid begin 1972 reeds was gewettigd, was het mogelijk om van de oplevering van die panden een bijzonder evenement te maken. Via de Commissaris van de Koningin in Noord-Holland werd daarom gevraagd of H. M. de Koningin begin juni 1972 een bezoek aan de Zaanse Schans zou willen brengen en bij die gelegenheid de gereedgekomen restauratiewerken van koopmanshuis „De Mol”, het koopmanshuis „Het Noorderhuis” én het voormalige perceel „Hazepad 11”, alle uit Zandijk, zou willen openstellen.

Tot vreugde van het bestuur werd Hare Majesteit daartoe bereid gevonden en op 8 juni was zij de eerste bezoeker, die de stijlkamers in het gerestaureerde perceel „Het Noorderhuis” én het bakkerijmuseum in het vroegere Hazepad 11 betrad.

Deze openingsceremonie werd door tal van genodigden, sympatisanten van ons werk bijgewoond en velen van hen zaten mede aan de voor die gelegenheid aangerichte koffiemaaltijd.

Dit hoogtepunt in de bestuurlijke bemoeienis met de Zaanse Schans zal velen, en zeker hen, die daarbij nagenoeg dagelijks betrokken zijn, een stimulans geven de problemen te overwinnen die de verdere ontwikkeling van de Zaanse Schans nog mee zal brengen.

Uit bijgaande financiële stukken blijkt dat de financiële positie van de Zaanse Schans nog steeds gezond is. Er

Westgevel van het pakhuis „De Lelie”

zijn mogelijkheden tot aantrekken van geldleningen geopend, waardoor de bouw van het pakhuis „De Lelie” en deel ook van de boerderij „De Schans” mogelijk worden.

De afwikkeling van de subsidietoezegging van het Ministerie van Economische Zaken ter zake van het nieuwe parkeerterrein vroeg nog veel aandacht, maar in het tweede kwartaal van 1973 mogen de eerste betalingen tegemoet worden gezien.

Ook ten aanzien van de betaling van het rijkssubsidie is regelmatig overleg nodig. In 1972 werd namelijk slechts een bedrag van ruim f 39.000 ontvangen.

Op grond van nader overleg wordt thans ook meer aandacht besteed aan de goedkeuring van restauratieuitgaven die meer dan 5 jaar geleden werden gedaan.

Daar het onderhouden van contacten met alle betrokken instanties (Monumentenzorg, Rijksbelastingen, Economische Zaken etc.) de bewoners, de beheerders van de museumruimten en de parkeerterreinen, de aannemers en architecten, alsmede het begeleiden van de toenemende stroom toeristen meer en meer aandacht gaan vragen, is aanpak van de organisatiestructuur van de stichting dringend noodzakelijk.

Bovendien is het in verband met het bij de geboorte van Zaanstad wegvallen van 7 van de 8 samenwerkende Zaangemeenten nodig, zich in 1973 nader te beraden over een nieuwe juridische structuur, welke tenminste tot een statutenwijziging zal moeten leiden.

Behalve die werkzaamheid wacht het bestuur de ingebruikstelling van het pakhuis „De Lelie”, welk restauratiewerk in juni 1973 gereed komt. In eerste aanleg zal in dit gebouw een tegelverzameling worden geëxposeerd. Ondertussen zullen de verdere exploitatieplannen voor dit gebouw worden uitgewerkt.

Bovendien zal veel aandacht van het bestuur gevraagd worden voor het opvangen van het publiek. Enerzijds spruit dat voort uit het per 1 januari 1973 wegvallen van de activiteiten van de Z.V.V.V. in de Zaanse Schans en anderzijds uit het streven, de bezoekersstroom bij het nieuwe parkeerterrein de Schans te laten betreden en de oude entree te reserveren voor bewoners en bezoekers van „De Walvis”. Deze eenvoudig lijkende problematiek zal de eerst komende tijd nog tal van praktische problemen meebrengen, waarvoor het bestuur — liefst zo spoedig mogelijk volgens de nieuw te creëren structuur — „alle handen aan dek” nodig zal hebben.

Naschrift

Over het onderscheid tussen Stichting en Vereniging schreven wij in het nummer van maart 1973 op bladzijde 183.

SAMENSTELLING ALGEMEEN BESTUUR EN DAGELIJKS BESTUUR

A Samenstelling van het algemeen bestuur van de Stichting (31-12-1972).

voorzitter	D. Metselaar, wethouder Zaandam
secretaris	J. Kortenoever, ambt. Zaandam
leden	A. Pleizier, raadslid Assendelft R. van Zinderen Bakker, Burgemeester Koog a. d. Zaan J. Groot, raadslid Zaandijk W. Huysman, wethouder Wormer J. P. Aafjes, wethouder Krommenie P. Groot, raadslid Westzaan M. Plooijer, raadslid Zaandam A. T. Neuhaus, raadslid Wormerveer T. M. v. d. Koogh, Zaans Schoon J. C. Duyvis, Zaanse Molen J. Vis, Oudheidkamer A. Heijn jr., Kamer van Koophandel
adviserende leden	J. J. Zonjee, cultureel ambt. Zaandam F. Mars, Wormerveer † ir. W. Zuurmond, dir. Gemeentewerken Zaandam Ads. Bouman, voorzitter Vereniging Vrienden van de Zaanse Schans

B Samenstelling van het dagelijks bestuur van de stichting

voorzitter	D. Metselaar, wethouder Zaandam
secretaris	J. Kortenoever, ambt. Zaandam
leden	J. P. Aafjes, wethouder Krommenie J. Groot, raadslid Zaandijk A. Heijn jr., Kamer van Koophandel T. M. v. d. Koogh, Zaans Schoon
adviserende leden	J. J. Zonjee, cultureel ambt. Zaandam F. Mars, Wormerveer † J. Vis, Zaanse Oudheidkamer ir. W. Zuurmond, dir. Gemeentewerken Zaandam

Samenstelling van de bouwcommissie

voorzitter	D. Metselaar
secretaris	J. Kortenoever
leden	J. P. Aafjes, en J. Groot
adviseurs	J. J. Zonjee, J. Vis en F. Mars
deskundigen	H. Janse en S. de Jong, Rijksdienst voor de Monumentenzorg architecten G. M. G. Bakker C. de Jong J. Schipper

GOED JAARS ENDJES

*Voorheen bouwde men als men een goed jaar in zaken had, weer een eind aande (houten) woning.
„Zulk een verlengstuk noemde men een Goedjaarsend”.*

★ Brug Zeilenmakerspad

De ophaalbrug in het verlengde van het zeilenmakerspad, bij de watermolen is thans gereed. Met zijn leuke opbouw is het een sieraad voor het landschap. Alleen de op- en afritten moeten nog in orde gemaakt. Eigenlijk kunnen we niet spreken van afritten, want het is een lóópbrug voor hen die van het grote parkeerterrein naar de Schans wandelen.

★ Het huis „De Cardinalen” Zaandam

Ofschoon het geen houten huis betreft en het ook niet naar de Schans kan worden overgebracht, zij hier toch gememoreerd dat het „huis van Bes” zoals het vroeger genoemd is, thans geheel is gerestaureerd. Het staat aan de Hoogendijk hoek Lage Horn en het heeft des te meer onze belangstelling omdat de Heemkundeambtenaar, de heer J. J. Zonjee er zijn kantoor houdt. Dat wil dus ook zeggen dat de historische verzameling van boeken en prenten, die de gemeente Zaandam rijk is, er is ondergebracht. Zowel inwendig als uitwendig is het huis een lust voor het oog, ook door het aan de omgeving aangepast meubilair.

Het huis dateert van 1655 en is genoemd naar twee gebroeders van die naam, die het lieten bouwen.

★ Het pakhuis „De Lelie”

Verscheidene malen schreven wij reeds over de bouw van dit pakhuis dat komt aan de weg van het grote parkeerterrein naar de Schans.

De bouw vordert nu zo gestadig, dat het plan is om op 27 juni de opening te verrichten.

Het heeft twee verdiepingen, beneden komt één grote tentoonstellingszaal en een zaaltje voor dia vertoningen, het heeft een amphitheatergewijze vloer. Boven zijn enkele zalen die voor diverse doeleinden te gebruiken zijn o.a. voor het houden van voordrachten.

Als eerste inzet zal er een tegel-tentoonstelling gehouden worden die tot september geopend zal zijn. Het belooft een heel belangrijke te worden want behalve eigen bezit zijn er inzendingen van het Rijksmuseum, het Gemeente Museum van Den Haag, van de Rijksdienst voor Monumentenzorg en van de heer Dingeman Korf.

Later zal de Natuur-historische verzameling waarover wij in Maart 1972 schreven er een plaats krijgen.

★ Het „Wevershuis” van Assendelft

Hoewel het nog geruime tijd kan duren, voor met het overbrengen begonnen wordt, zij hier vermeld dat het bestuur van de stichting besloten heeft dit huis te bestemmen voor het terrein links van de ingang Kalveringdijk.

Het staat nu in de Dorpsstraat te Assendelft. Het is ongeveer 200 jaar oud en de naam duidt erop dat daar vroeger een van de vele wevers die die streek rijk was, heeft gewoond.

BERICHTEN

Oude nummers van ons orgaan

Wij zijn nog in het bezit van oude nummers van ons orgaan, en wel nrs. (12+13), 14, (18+19), 20 21, 22, 23, (24+25), 26, 28, 29, 31, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44. en 45. Prijs f 0,50 per stuk, dubbele nrs. f 1,—. Portokosten f 1,50 per zending. Te veel betaalde porto wordt teruggeregiseerd. Postgiro 626379 t.n.v. 2e secretaris B. IJskes, Zonnewijzerspad 6, Zaanse Schans, Zaandam.

Plaatwerken

Eveneens ten bate van de kas van onze Vereniging zijn verkrijgbaar bij de heer IJskes: afbeelding van de Koopmanshuizen, nl. het Noorderhuis en d'Mol. Prijs f 4,— franco per post f 5,— en verder is de z.g. Molenplaat er weer (gekleurd) afbeelding van „De Huisman”, „De Poelenburg ” en „De Kat”. Prijs f 3,50 (afgehaald).

Adreswijziging

Wij hopen niet dat U vaak hoeft te verhuizen, maar als U verhuist zet onze vereniging dan alstublieft op uw lijst van verhuiskaarten.

U bespaart ons dan veel moeite en wij behouden u zeker als lid.

De opbergmap voor het orgaan

Of voor andere doeleinden. Maar hij is in de eerste plaats bedoeld om ons orgaan „Anno 1961” op te bergen. Op zichzelf is het al een bijzondere map. Op de flap binnenin is vermeld dat hij is gemaakt van z.g. Zaans Bord. In de laatste windpapiermolen ter wereld, gebouwd in 1692, wordt dit „Bord” nog steeds gemaakt volgens de oude methode.

Op de voorzijde een afbeelding van het medaillon uit het middengedeelte van een deurkalf. Deze deurkalf komt uit het huis eertijds staande aan het Pantepad te Zaandam daterend uit 1643.

De prijs is f 5,—; franco per post f 6,—. Te betalen bij B. IJskes, Zonnewijzerspad 6, Zaanse Schans, Zaandam (postgiro 626379).

Als U de Schans wilt bezoeken:

Per trein

Uitstappen station Koog-Zaandijk, de Provinciale weg oversteken, linksaf gaan. Na \pm 50 meter aan Uw rechterhand de Guisweg inslaan deze geheel uitlopen en dan de Julianabrug over. De Schans ziet U dan aan Uw linkerhand.

Per auto

Uit zuidelijke richting komend tot het kruispunt met stoplicht even voorbij station Koog-Zaandijk, dan meteen rechtsaf de Guisweg. Verder: zie boven.

NIEUWE LEDEN

Van deze plaats af, heten wij deze nieuwe leden van harte welkom.

Mevr. A. E. van Heusden, Amsterdam

Hr. W. Bloedjes, Assendelft

Hr. R. M. Ero, Zaandam

Hr. R. Giljam, Zaandam

Hr. J. C. Gorter, Zandvoort

Hr. A. C. van Dam, Zwolle

Hr. D. E. C. van Putten, Wormer

IN MEMORIAM FRANS MARS

Tijdens de voorbereiding voor de druk van dit nummer is ons medelid, de heer Frans Mars, van ons heengegaan. Wij zijn diep geschokt. Hij was een man met een warme belangstelling voor alles wat de historie van onze streek betrof en zijn rijke gaven stelde hij ook ten dienste van onze vereniging. Hij was het die in 1961 de kop voor ons orgaan tekende en de eerste artikelen schreef. Op onze vergaderingen was hij een gewaardeerde spreker.

Onze twee laatstverschenen nummers getuigen ervan welk een grote toegenegenheid hij de Zaanse Schans toedroeg. Gevraagd om een artikel voor ons blad, ging hij vier grote tekeningen maken. De titel bedacht hij zelf: „Met het schetsboek door de Zaanse Schans”. Deze tekeningen hebben nu voor ons grote betekenis gekregen.

Zijn nagedachtenis zal bij ons in hoge eer blijven.

Vereniging „Vrienden van de Zaanse Schans”

Goedgekeurd bij K.B. van 16 augustus 1967

Secr.: R. de Hoog, J. Bestevaerstr. 2, Koog a. d. Zaan

Penningmeester: J. Benjamin, T. Slagterstr. 1, Westzaan

Postgiro 742899 ten name van:

Penningm. Ver. Vrienden v. d. Zaanse Schans, Westzaan
